

HATÓSÁGI ELJÁRÁS

Hatósági eljárás minden olyan eljárás, amely során a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) adó-, illeték, vámkötelezettséget érintő, az adózó, az adó megfizetésére kötelezett személy jogát, kötelezettségét megállapító döntést hoz.

A hatósági eljárás indulhat kérelemre, vagy hivatalból.

A kérelmet tartalma szerint kell elbírálni akkor is, ha az nem egyezik a kérelmező által használt elnevezéssel.

Az adóhatóság az ügy érdemében határozattal, az eljárás során eldöntendő egyéb kérdésben végzéssel dönt. Határozatnak minősül az illetékügyben hozott fizetési meghagyás is.

Hatósági ügyekben a hatáskörrel rendelkező, hatáskör gyakorlásának átruházása esetén a ténylegesen eljáró szerv, szervezeti egység neve, illetékességi területe

A NAV államigazgatási és fegyveres rendvédelmi feladatokat ellátó, a Kormány eredeti jogalkotói hatáskörében kiadott rendeletében kijelölt miniszter által irányított, központi hivatakként működő központi költségvetési szerv, amely feladatait központi és területi szervei útján látja el. A NAV központi szerve a Központi Irányítás és a Bűnügyi Főigazgatóság. A NAV területi szervei a vármegyei (fővárosi) adó- és vámigazgatóságok (a továbbiakban: vármegyei igazgatóságok), a Fellebbviteli Igazgatóság, a NAV nyomozóhatósági feladatait ellátó területi szervei, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szerveinek hatásköréről és illetékességéről szóló 485/2015.(XII. 29.) Korm. rendeletben meghatározott igazgatóságok, illetve intézetek.

A NAV állami adóhatósági- és vámhatósági feladatokat ellátó szervei a Központi Irányítás, valamint a területi szervek.

A vármegyei igazgatóságok kirendeltségeket működtethetnek.

A NAV elnökének feladat- és hatáskörét a kijelölt miniszter irányítása alá tartozó, a Kormány eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott rendeletében kijelölt államtitkár (a továbbiakban: NAV elnöke) gyakorolja.

A NAV elnöke képviseli a NAV-ot, közvetlenül vezeti a Központi Irányítást, továbbá ellátja mindazokat a feladatokat, amelyeket jogszabály a NAV vezetőjének feladat- és hatáskörébe utal.

A NAV elnökének helyettesei az elnökhelyettesek.

A NAV területi szervét a NAV elnöke által kinevezett igazgató vezeti. A NAV területi szervének vezetésében a NAV elnöke által kinevezett igazgatóhelyettes (igazgatóhelyettesek) vehet (vehetnek) részt.

Az állami adó- és vámhatóság a hatáskörébe tartozó ügyben az illetékességi területén, valamint kijelölés alapján köteles eljárni. Ha eljárási kötelességének a rá irányadó ügyintézési határidőn belül nem tesz eleget, a felügyeleti szerv az erre irányuló kérelem megérkezésétől vagy a hivatalos tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül kivizsgálja a mulasztás okát, és az eljárás soron kívüli lefolytatására utasítja.

Ha a felügyeleti szerv által megállapított újabb határidő eredménytelenül telt el, a felügyeleti szerv az eljárásra haladéktalanul a mulasztóval azonos hatáskörű másik hatóságot jelöl ki. A kijelölt hatóság soron kívül köteles döntést hozni.

A NAV adóigazgatási jogkörében

- a) ellátja az adóval, a költségvetési támogatással kapcsolatos feladatokat,
- b) ellátja az adó-visszaigényléssel, -visszatérítéssel kapcsolatos feladatokat,
- c) eljáró szervei - feladataik ellátása során - együttműködnek az illetékességi területükön lévő helyi, illetve helyi nemzeti önkormányzatokkal,
- d) a helyi, illetve helyi nemzeti önkormányzat költségvetését érintő, szükséges és rendelkezésre álló bevételi adatokról a feladat- és hatáskörrel rendelkező szerve útján évente tájékoztatást ad az önkormányzat részére,
- e) ellátja az adók módjára behajtandó köztartozás végrehajtásával kapcsolatos, illetve az egyéb kötelező befizetésekkel kapcsolatos, az állami adó- és vámhatóság hatáskörébe utalt feladatokat,
- f) ellátja az állami garancia (kezesség) kiutalásával, visszakövetelésével, a garancia beváltásához kapcsolódó ellenőrzéssel kapcsolatos, az állami adó- és vámhatóság hatáskörébe utalt feladatokat,
- g) a jogszerű építőipari foglalkoztatás előmozdítása érdekében hozzáférési jogosultsággal rendelkezik a Nemzeti Építőipari Felügyeleti és Adatszolgáltató Rendszerhez és a részét képező rendszerekhez (a továbbiakban együtt: felügyeleti és adatszolgáltató rendszer), törvényben meghatározottak szerint jogosult a felügyeleti és adatszolgáltató rendszerben rögzített személyes adatok kezelésére, biztosítja az általa vezetett nyilvántartásokból meghatározott adatok felügyeleti és adatszolgáltató rendszerbe történő átadását,
- h) ellátja a munkáltatók és kifizetők által foglalkoztatott biztosítottak adatainak nyilvántartásával, továbbá az adatoknak az egészségbiztosítás biztosított nyilvántartása és a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság részére történő átadásával kapcsolatos, jogszabályban az állami adó- és vámhatóság feladataként meghatározott feladatokat,
- i) jogszabályban meghatározottak szerint elvégzi az illetékek zárási összesítését és végzi az azzal kapcsolatos, az adópolitikáért felelős miniszter részére teljesítendő adatszolgáltatást,
- j) ellátja a csődeljárásban, a felszámolási eljárásban, a végelszámolásban, a kénysztörlési eljárásban, a vagyonrendezési és adósságrendezési eljárásban, valamint a szerkezetátalakítási és a reorganizációs eljárásban a NAV hatáskörébe tartozó követelések tekintetében a hitelezői feladatokat, és jogszabályban meghatározott esetben és módon egyéb hitelezők képviselőjét; a végrehajtási eljárásban ellátja a végrehajtás foganatosítójaként a törvény által meghatározott feladatokat.

A NAV vám- és jövedéki igazgatási jogkörében végzi

- a) az európai uniós vámjog alapján az áruk vám eljárás alá vonását,
- b) a vámhatáron át lebonyolódó áru- és utasforgalom vámmellenőrzését, a vámtartozások és a vám eljáráshoz kapcsolódó egyéb terhek kiszabását és beszedését,
- c) közvetlenül vagy közvetve - meghatározott körben - az áruk azonosságának (adózási szempontból történő besorolásának és egyéb jogszabály által meghatározott követelményeknek) a vizsgálatát, illetve a vizsgálat megtörténtének ellenőrzését,
- d) a vámmokmányok, illetve a vám eljárások adatainak vám- és statisztikai célú ellenőrzését, javíttatását, nyilvántartását, összesítését, feldolgozását és átadását,
- e) a vám-, az adó- és egyéb jogszabályokban meghatározott adóztatási, ellenőrzési és utólagos ellenőrzési feladatokat,
- f) az Európai Mezőgazdasági Garanciaalapból (EMGA) finanszírozott kifizetésekhez kapcsolódó utólagos ellenőrzéseket.

- g) a jövedéki jogszabályokban meghatározott jövedéki adóztatással, ellenőrzéssel,
h) a jövedéki jogszabályokban meghatározott jövedéki ügyekkel
kapcsolatos feladatokat.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal központi szervei

1. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal **Központi Irányítása**, székhelye Budapest, illetékességi területe Magyarország területe.
2. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal **Bűnügyi Főigazgatósága**, székhelye Budapest, illetékességi területe Magyarország területe.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal területi szervei

1. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal **Informatikai Intézete**, székhelye Budapest.
2. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal **Képzési, Egészségügyi és Kulturális Intézete**, székhelye Budapest.
3. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal **Kiemelt Adó- és Vámigazgatósága**, székhelye Budapest.
4. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal **Repülőtéri Igazgatósága**, székhelye Budapest, illetékességi területe Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér; Airport Business Park, 2220 Vecsés Lőrinci út 59-61. (helyrajzi szám: Vecsés 0148/41 és 0148/43); Airport City, 2220 Vecsés (helyrajzi szám: Vecsés 6030/9-12; továbbá nyilvános és nem nyilvános repülőtereken az egységes vámtechnológiai rend és a légi közlekedés védelme szempontjából a NAV-ra háruló feladatok tekintetében Magyarország területe, a légi forgalom tekintetében Pest vármegye közigazgatási területe.
5. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal **Bevetési Igazgatósága**, székhelye Budapest, illetékességi területe Magyarország területe.
6. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal **Szakértői Intézete**, székhelye Budapest, illetékességi területe Magyarország területe.
7. Nemzeti Adó- és Vámhivatal **vármegyei (fővárosi) adó- és vámigazgatóságai**:
 - a) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Észak-budapesti Adó- és Vámigazgatósága, székhelye Budapest, illetékességi területe - az e rendeletben meghatározott eltérésekkel - Budapest I., II., III., IV., V. és XIII. kerületének közigazgatási területe;
 - b) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Kelet-budapesti Adó- és Vámigazgatósága, székhelye Budapest, illetékességi területe Budapest VI., VII., VIII., X., XIV., XV., XVI. és XVII. kerületének közigazgatási területe;
 - c) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-budapesti Adó- és Vámigazgatósága, székhelye Budapest, illetékességi területe - az e rendeletben meghatározott eltérésekkel - Budapest IX., XI., XII., XVIII., XIX., XX., XXI., XXII. és XXIII. kerületének közigazgatási területe;
 - d) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Pest Vármegyei Adó- és Vámigazgatósága, székhelye Budapest, illetékességi területe - az e rendeletben meghatározott eltérésekkel - Pest vármegye közigazgatási területe;
 - e) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Bács-Kiskun Vármegyei Adó- és Vámigazgatósága, székhelye Kecskemét, illetékességi területe Bács-Kiskun vármegye közigazgatási területe;
 - f) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Baranya Vármegyei Adó- és Vámigazgatósága, székhelye Pécs, illetékességi területe - e rendeletben meghatározott eltérésekkel - Baranya vármegye közigazgatási területe;
 - g) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Békés Vármegyei Adó- és Vámigazgatósága, székhelye Békéscsaba, illetékességi területe Békés vármegye közigazgatási területe;

- h) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Adó- és Vámigazgatósága, székhelye Miskolc, illetékességi területe Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye közigazgatási területe;
- i) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Csongrád-Csanád Vármegyei Adó- és Vámigazgatósága, székhelye Szeged, illetékességi területe - e rendeletben meghatározott eltérésekkel - Csongrád-Csanád vármegye közigazgatási területe;
- j) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fejér Vármegyei Adó- és Vámigazgatósága, székhelye Székesfehérvár, illetékességi területe - e rendeletben meghatározott eltérésekkel - Fejér vármegye közigazgatási területe;
- k) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Győr-Moson-Sopron Vármegyei Adó- és Vámigazgatósága, székhelye Győr, illetékességi területe Győr-Moson-Sopron vármegye közigazgatási területe;
- l) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Hajdú-Bihar Vármegyei Adó- és Vámigazgatósága, székhelye Debrecen, illetékességi területe Hajdú-Bihar vármegye közigazgatási területe;
- m) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Heves Vármegyei Adó- és Vámigazgatósága, székhelye Eger, illetékességi területe Heves vármegye közigazgatási területe;
- n) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Adó- és Vámigazgatósága, székhelye Szolnok, illetékességi területe Jász-Nagykun-Szolnok vármegye közigazgatási területe;
- o) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Komárom-Esztergom Vármegyei Adó- és Vámigazgatósága, székhelye Tatabánya, illetékességi területe Komárom-Esztergom vármegye közigazgatási területe;
- p) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Nógrád Vármegyei Adó- és Vámigazgatósága, székhelye Salgótarján, illetékességi területe Nógrád vármegye közigazgatási területe;
- q) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Somogy Vármegyei Adó- és Vámigazgatósága, székhelye Kaposvár, illetékességi területe Somogy vármegye közigazgatási területe;
- r) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Adó- és Vámigazgatósága, székhelye Nyíregyháza, illetékességi területe Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye közigazgatási területe;
- s) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Tolna Vármegyei Adó- és Vámigazgatósága, székhelye Szekszárd, illetékességi területe Tolna vármegye közigazgatási területe;
- t) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Vas Vármegyei Adó- és Vámigazgatósága, székhelye Szombathely, illetékességi területe Vas vármegye közigazgatási területe;
- u) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Veszprém Vármegyei Adó- és Vámigazgatósága, székhelye Veszprém, illetékességi területe Veszprém vármegye közigazgatási területe;
- v) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Zala Vármegyei Adó- és Vámigazgatósága, székhelye Zalaegerszeg, illetékességi területe Zala vármegye közigazgatási területe.

8. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal **bűnügyi igazgatóságai:**

- a) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-alföldi Bűnügyi Igazgatósága, székhelye Kecskemét, illetékességi területe Bács-Kiskun vármegye, Békés vármegye és Csongrád-Csanád vármegye közigazgatási területe;
- b) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-dunántúli Bűnügyi Igazgatósága, székhelye Pécs, illetékességi területe Baranya vármegye, Somogy vármegye és Tolna vármegye közigazgatási területe;
- c) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Észak-alföldi Bűnügyi Igazgatósága, székhelye Nyíregyháza, illetékességi területe Hajdú-Bihar vármegye, Jász-Nagykun-Szolnok vármegye és Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye közigazgatási területe;
- d) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Észak-magyarországi Bűnügyi Igazgatósága, székhelye Eger, illetékességi területe Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye, Heves vármegye és Nógrád vármegye közigazgatási területe;

e) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Közép-dunántúli Bűnügyi Igazgatósága, székhelye Székesfehérvár, illetékességi területe, Fejér vármegye, Komárom-Esztergom vármegye és Veszprém vármegye közigazgatási területe;

f) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Közép-magyarországi Bűnügyi Igazgatósága, székhelye Budapest, illetékességi területe Budapest és Pest vármegye közigazgatási területe;

g) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Nyugat-dunántúli Bűnügyi Igazgatósága, székhelye Győr, illetékességi területe Győr-Moson-Sopron vármegye, Vas vármegye és Zala vármegye közigazgatási területe.

9. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal **Fellebbviteli Igazgatósága**, székhelye Budapest, illetékességi területe Magyarország területe.

10. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal **Gazdasági Ellátó Igazgatósága**, székhelye Budapest.

A vármegyei igazgatóságok kirendeltségeinek illetékessége megegyezik annak a vármegyei igazgatóságnak az illetékességével, amelynek a szervezetébe tartoznak.

A területi szervek postacímei, elérhetőségei a <http://nav.gov.hu/igazgatosagok> alatt, az állami adó- és vámhatóság tevékenységével kapcsolatos egyéb információk pedig a https://nav.gov.hu/ugyfeliranytu/keressen_minket alatt érhetők el.

A NAV szerv a hatáskörét és illetékességét az eljárás minden szakaszában hivatalból vizsgálja. Ha a NAV szervnek az eljárásra nincsen hatásköre vagy az eljárásra nem illetékes, és az ügyben hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóság kétséget kizáróan megállapítható, a kérelmet és az ügyben keletkezett iratokat nyolc napon belül átteszi a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatósághoz, ennek hiányában a kérelmet visszautasítja vagy az eljárást megszünteti. Az adóhatóság a kérelmezőt az áttételről tájékoztatja.

Az eljárást megindító irat, illetve a benyújtására nyitva álló határidő hatósági ügyekben

A hatósági eljárás kérelemre vagy hivatalból indul.

A kérelem az adózó olyan nyilatkozata, amellyel hatósági eljárás lefolytatását, illetve a hatóság döntését kéri jogának vagy jogos érdekének érvényesítése érdekében. A kérelmek általában írásban (az írásbeliség a kapcsolattartásra vonatkozó szabályok értelmében magában foglalja a törvény szerinti elektronikus utat is) vagy személyesen egyaránt előterjeszthetők, kivéve azokat az eseteket ahol a jogszabály írásbeli formát ír elő, vagy amelyek tekintetében az adóhatóság nyomtatványt (pl. bejelentkezés, költségvetési támogatás igénylése, átvezetés) rendszeresített. Az adózó kérelmével a tárgyában hozott döntés véglegessé válásáig rendelkezhet.

Fontos kiemelni, hogy a NAV szervei a benyújtott kérelmet tartalma szerint bírálják el akkor is, ha az nem egyezik a kérelmező által használt elnevezéssel.

A kérelmek benyújtására nyitva álló határidők az egyes adó- illetve vámhatósági eljárásokra vonatkozó jogszabályokban lelhetők fel. Az egyes ügytípusokra vonatkozóan további információk a NAV hivatalos honlapján (www.nav.gov.hu) érhetők el.

A kérelmek benyújtására nyitva álló határidőknek azonban csak egy része jogvesztő. Aki az eljárás során valamely határnapot, határidőt önhibáján kívül elmulasztott, igazolási kérelmet terjeszthet elő. Az igazolási kérelmet a mulasztásról való tudomásszerzést vagy az akadály megszűnését követően, de legkésőbb az elmulasztott határnaptól vagy a határidő utolsó napjától számított, az igazolni kívánt eljárási cselekményre előírt határidővel megegyező időtartamon, de legfeljebb negyvenöt napon belül, a bevallási határidő elmulasztása esetén a mulasztásról

való tudomásszerzést vagy az akadály megszűnését követő tizenöt napon belül, a bevallás pótlásával egyidejűleg lehet előterjeszteni. A határidő elmulasztása esetén az igazolási kérelemmel egyidejűleg pótolni kell az elmulasztott cselekményt is, ha ennek feltételei fennállnak.

Az ügyfelek gyakran fordulnak az állami adó- és vámhatósághoz fizetési halasztás, részletfizetés engedélyezése iránti, illetve adómérséklési kérelmekkel. Ezek benyújtására vonatkozóan a törvény határidőt nem jelöl meg, így azok fennálló adótartozás esetén bármikor előterjeszthetők.

Fizetési halasztás, részletfizetés engedélyezése iránti kérelmek benyújtásának időpontja ennek ellenére jelentőséggel bír, ugyanis a kérelem benyújtása, illetve a kérelem teljesítése esetén a következő pótlékokat kell felszámítani:

- a) a kérelem benyújtása esetén késedelmi pótlékot a kérelmet elbíráló határozat véglegessé válásáig, ha azonban a fizetési könnyítést engedélyezik, csak az elsőfokú határozat keltének napjáig,
- b) a kérelem teljesítése esetén a fizetési könnyítés időtartamára az elsőfokú határozat keltének napjától a kérelem benyújtásának napján érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű pótlékot.

Jogorvoslati lehetőségek a hatóság döntéseivel szemben

Abban az esetben, ha az eljáró szerv a hatósági eljárás eredményeként az adózó jogát, vagy kötelezettségét érintő határozatot hoz, lehetőség van az egyes hatósági eljárásokra vonatkozó külön szabályok szerinti jogorvoslati lehetőségek igénybevételére. Jogszabálysértő döntés korrekciójára nem csak kérelemre, hanem hivatalból is sor kerülhet, amely esetben az adóhatóság saját maga, külön kérelem nélkül intézkedik.

A jogorvoslati fórumrendszer minden esetben az adott eljáráshoz igazodik. A jogorvoslati jogkört általában a felettes szerv gyakorolja, a jogszabályok azonban lehetőséget adnak arra is, hogy a felettes szerv vagy bíróság által felül nem vizsgált döntés hibáját, hiányosságát a döntést hozó szerv saját hatáskörben orvosolja.

A határozat (végzés) módosítása és visszavonása hivatalból

Az adóhatóság a felettes szerv vagy a közigazgatási bíróság által még el nem bírált jogszabálysértő döntését, illetve a közigazgatási perrel érintett döntést hozó adóhatóság a bíróság által még el nem bírált jogszabálysértő döntésrészét módosítja vagy visszavonja. Az adóhatóság a döntést az adózó terhére egy alkalommal módosíthatja. A módosító vagy visszavonó döntés kiadmányozására az adózó terhére a döntés véglegessé válásától számított egy éven belül, az adózó javára az adó megállapításához való jog elévüléseig van lehetőség.

Jogszabálysértőnek minősül pl. az a határozat

- amelynek kibocsátására az adóhatóságnak nem volt törvényes felhatalmazása,
- amely ellentétes az ügyben irányadó anyagi jogszabállyal,
- amelynek meghozatalakor vagy azt megelőzően lényeges, az ügy érdemi eldöntését befolyásoló eljárási jogszabálysértést követtek el, illetve
- amely megalapozatlan.

Az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (továbbiakban: Air.) a döntés adózó terhére történő módosítását csak egy alkalommal, a döntés véglegessé válásától számított egy éven belül engedi.

Ez a korlátozás azonban nem érvényesül, ha

- a bíróság a büntetőügyben hozott jogerős ügydöntő határozatával megállapította, hogy az adózó adókötelezettsége teljesítésével összefüggésben csalást, költségvetési csalást, adócsalást, illetve munkáltatással összefüggésben elkövetett adócsalást követett el,
- a döntést hozó adóhatóság dolgozója a kötelességét a büntetőtörvénybe ütköző módon szegte meg úgy, hogy ez a döntés meghozatalát befolyásolta, és ezt a bíróság büntetőügyben hozott jogerős ügydöntő határozata megállapította, vagy
- az adózó rosszhiszemű volt,
- az adóhatóság az adózót a büntetőeljárásban hozott ügydöntő határozatban megállapított vagyonekობásra tekintettel nem vagy alacsonyabb összegben kötelezte a megállapított adókülönbözet megfizetésére, de a határozat véglegessé válását követően a büntetőeljárásban a vagyonekობzást mellőzték vagy alacsonyabb összegre rendelték el.

A rosszhiszeműséget az adóhatóságnak kell bizonyítani.

Kérelemre induló jogorvoslati eljárások

Általánosságban elmondható, hogy a NAV hatósági eljárásaiban első fokon a vármegyei igazgatóságok járnak el, amelyek felettes szerve a Fellebbviteli Igazgatóság. A Fellebbviteli Igazgatóság felettes szerve a Központi Irányítás.

Fontos hangsúlyozni, hogy a kérelemre induló jogorvoslati eljárásokban is érvényesül az a szabály, hogy a kérelmet tartalma szerint kell elbírálni akkor is, ha az nem egyezik a kérelmező által használt elnevezéssel.

▪ Fellebbezés

Az adóhatóság előtti eljárásokban a legáltalánosabb jogorvoslati forma a fellebbezés.

Fellebbezés benyújtására az jogosult, akire a döntés rendelkezést tartalmaz. A fellebbezésre jogosult az adóhatóság elsőfokú határozatával szemben – a törvény eltérő rendelkezése hiányában – élhet a fellebbezés, mint rendes jogorvoslati eszköz intézményével. A határozathozatalt megelőző eljárás során hozott végzés ellen főszabály szerint nincs helye fellebbezésnek, az a határozat ellen benyújtott fellebbezésben támadható meg.

A főszabály alól kivételt képeznek azok az esetek, amikor az önálló fellebbezést az Air. megengedi.

Önálló fellebbezésnek van helye az első fokon hozott,

- a) az eljárást megszüntető,
- b) a kérelmet visszautasító,
- c) a bevallás, az adatbejelentés, a bejelentés, a fellebbezés vagy egyéb jogorvoslat határidejének elmulasztásával kapcsolatban benyújtott igazolási kérelmet elutasító,
- d) az iratbetekintési jog korlátozását elrendelő,
- e) az adózó ismételt ellenőrzésre irányuló kérelmét elutasító,
- f) a biztosítási intézkedés, illetve az ideiglenes biztosítási intézkedés elrendeléséről szóló,
- g) az eljárási bírságot kiszabó,
- h) a többletköltségek megtérítésére kötelező,

- i) az eljárási költség viselésével kapcsolatos, a költségmentességi kérelmet elutasító,
- j) a kézbesítési kifogás tárgyában hozott elutasító,
- k) az áru hatósági felügyelet alá vonását elrendelő, valamint
- l) a visszatartási jog gyakorlásáról rendelkező, valamint,
- m) a hatósági átvezetésről rendelkező,
- n) az adatok zárt kezelésére irányuló kérelmet elutasító végzés ellen. [Air. 122. § (3) bekezdése]

A fellebbezés a törvényben nincs meghatározott okhoz, indokhoz kötve, így a fellebbezés benyújtható a határozat jogellenessége, magalapozatlansága, de eljárási szabálytalanság miatt is. A fellebbezésben és a fellebbezés alapján indult eljárásban – semmisségi okon kívül – nem lehet olyan új tényt állítani, illetve olyan új bizonyítékra hivatkozni, amelyről a fellebbezésre jogosultnak az elsőfokú döntés meghozatala, ellenőrzés esetén az észrevétel benyújtására nyitva álló határidő letelte előtt tudomása volt, azonban a bizonyítékot az adóhatóság felhívása ellenére nem terjesztette elő, a tényre nem hivatkozott. Új tény, illetve új bizonyíték az adózó által nem hivatkozott és az elsőfokú adóhatóság által a döntéshozatalkor, ellenőrzés esetén az észrevétel benyújtására nyitva álló határidő leteltekor nem ismert tény, illetve bizonyíték, valamint az adózó által hivatkozott, de a döntéshozatalig, ellenőrzés esetén az észrevétel benyújtására nyitva álló határidő leteltéig az elsőfokú adóhatósághoz elő nem terjesztett bizonyíték.

A fellebbezést és a fellebbezést alátámasztó bizonyítékokat az írásba foglalt döntés közlésétől számított **tizenöt napon** belül, utólagos adómegállapítás esetén **harminc napon** belül lehet előterjeszteni. E rendelkezés vonatkozik a fellebbezés elektronikus úton történő benyújtására is.

Az Air.-ban meghatározott határidő-számítás szabályai az adóhatóságnál előterjesztett fellebbezés tekintetében is érvényesülnek.

Az Air. vonatkozó szabályai szerint a napokban megállapított **határidőbe nem számít bele** a határidő kezdetére okot adó cselekmény vagy körülmény bekövetkezésének, **a közlésnek, a kézbesítésnek**, valamint a hirdetmény kifüggesztésének és levételének **a napja**. Ha a határidő utolsó napja olyan nap, amelyen az adóhatóságnál a munka szünetel, a határidő **a következő munkanapon jár le**.

A postán küldött beadvány és megkeresés előterjesztési ideje a postára adás napja, az elektronikus irat előterjesztésének időpontja pedig az irat elküldésének napja, de ebben az esetben az ügyintézési határidő a következő munkanapon kezdődik. [Air. 52. §-a és 124. §-a]

A fellebbezésre jogosult a fellebbezési határidőn belül a fellebbezési jogáról lemondhat. A fellebbezési jogról való lemondást tartalmazó nyilatkozat nem vonható vissza. [Air. 124. § (5) bekezdés] A fellebbezésre jogosult a már benyújtott fellebbezését visszavonhatja. Ebben az esetben az adóhatóság (a felterjesztést megelőzően az elsőfokú adóhatóság, azt követően a felettes szerv) az eljárást megszünteti. A fellebbezési kérelmet visszavonó nyilatkozat nem vonható vissza. [Air. 126. § (7) bekezdése]

Ha a fellebbezés nem egyértelmű vagy ellentmondásos tartalmú, az elsőfokú adóhatóság – a mulasztás jogkövetkezményeire történő figyelmeztetés mellett – nyolc napos határidő tűzésével felhívja a fellebbezésre jogosultat az egyértelmű kérelem benyújtására. Ha a fellebbezésre jogosult határidőn belül nem nyilatkozik, az elsőfokú adóhatóság a fellebbezést visszautasítja. [Air. 126. § (1) bekezdés]

Ha a fellebbezés elkészült, és a fellebbezés benyújtásával egyidejűleg a fellebbezésre jogosult igazolási kérelmet nem terjesztett elő, az elsőfokú adóhatóság – a mulasztás jogkövetkezményeire történő figyelmeztetés mellett – nyolc napos határidő tűzésével a fellebbezésre jogosultat igazolási kérelem előterjesztésére hívja fel. Ha a fellebbezésre jogosult személy határidőn belül nem nyújt be igazolási kérelmet, az elsőfokú adóhatóság a fellebbezést visszautasítja. [Air. 126. § (2) bekezdés]

A fellebbezést a megtámadott döntést hozó adóhatóságnál kell előterjeszteni. A fellebbezési határidőt megtartottnak kell tekinteni, ha a határidőben benyújtott fellebbezés iránti kérelmet nem a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szervnél terjesztették elő. [Air. 124. § (2) bekezdés]

Abban az esetben tehát, ha az adózó fellebbezését és a fellebbezést alátámasztó bizonyítékokat a jogszabályi határidőn belül terjeszti elő, de nem az első fokon döntést hozó adóhatóságnál, a fellebbezés és a fellebbezést alátámasztó bizonyítékok határidőben benyújtottnak tekintendők. Azon adóhatósági szerv, amelynél a fellebbezés és a fellebbezést alátámasztó bizonyítékok benyújtásra kerültek, nyolc napon belül megküldi az illetékességgel és hatáskörrel rendelkező szervhez a fellebbezést és a fellebbezést alátámasztó bizonyítékokat.

Fellebbezés esetén fellebbezési illetéket kell fizetni, azonban az illetékfizetési kötelezettség elmaradása a fellebbezés elbírálását nem akadályozza.

A fellebbezéssel megtámadott döntést hozó adóhatóságnak a fellebbezést az ügy összes iratával a fellebbezés beérkezésének napjától számított tizenöt napon belül fel kell terjeszteni a felettes szervhez. A felterjesztés során az elsőfokú adóhatóság ismerteti a fellebbezésről kialakított álláspontját. Az elsőfokú adóhatóság a felterjesztést mellőzi, ha a jogszabálysértő döntést visszavonja, a fellebbezésnek teljes mértékben megfelelően módosítja, kijavítja vagy kiegészíti, a fellebbezést visszautasítja, vagy az eljárást megszünteti. [Air. 126. § (4) és (6) bekezdés]

Ha az elsőfokú adóhatóság a fellebbezést felterjeszti, a felettes szerv a fellebbezéssel megtámadott döntést és a döntéshozatalt megelőző eljárást megvizsgálja, tekintet nélkül arra, hogy ki és milyen okból fellebbezett. A határozat ellen irányuló fellebbezést határozattal, a végzés ellen irányuló fellebbezést végzéssel kell elbírálni. [Air. 127. § (1) és (4) bekezdés]

A másodfokú döntés meghozatalára nyitva álló határidő harminc nap. Az utólagos adómegállapítás tárgyában hozott határozat ellen benyújtott fellebbezés esetén azonban a határozat meghozatalára nyitva álló határidő hatvan nap. Az ügyintézési határidő meghosszabbítására a másodfokú eljárásban is lehetőség van, azt különösen indokolt esetben egy alkalommal, harminc nappal lehet meghosszabbítani. Erről az adózót értesíteni kell. [Air. 50. § (2) bekezdés és 127. § (3) bekezdés]

A vizsgálat eredményeként a felettes szerv a döntést helybenhagyja, megváltoztatja vagy megsemmisíti, illetőleg amennyiben úgy ítéli meg, hogy a döntéshozatalhoz nincs elég adat, vagy a tényállás további tisztázása szükséges, a döntés megsemmisítése mellett az ügyben első fokon eljáró adóhatóságot új eljárásra utasíthatja, vagy a tényállás kiegészítése iránt maga intézkedik, melynek keretében az első fokon eljáró adóhatóságot – érdemi döntés meghozatala nélkül – a szükséges eljárási cselekmények elvégzésére utasíthatja. Ha a felettes szerv a tényállás kiegészítése iránt maga intézkedik, az adózót az eljárásról, annak kezdő napjának

megjelölésével az első fokon eljáró adóhatóság útján haladéktalanul értesíti. Az eljárás határideje a felettes szerv utasításának az első fokon eljáró adóhatósághoz érkezését követő kilencven nap. Határidő hosszabbításnak nincsen helye. Az eljárás időtartama a jogorvoslati eljárás határidejébe nem számít bele.

Új eljárásra utasítás esetén a felettes szerv döntésében meghatározza az új eljárásban vizsgálandó körülményeket, illetve az adót, költségvetési támogatást és bevallási időszakot, melyre az új eljárás kiterjed. Az adóhatóság a felettes szerve vagy a bíróság által elrendelt új eljárásban az új eljárás elrendelésére okot adó körülményeket, illetve az ezekkel összefüggő tényállási elemeket vizsgálhatja. Az adóhatóságot a felettes szerv döntésének és a bíróság határozatának rendelkező része és indokolása köti, a megismételt eljárás és a döntéshozatal során annak megfelelően jár el. Az új eljárás során – semmisségi okon kívül – nem lehet olyan új tényt állítani, illetve olyan új bizonyítékot előadni, amelyről az eljárás alanyának a megelőző eljárásban hozott elsőfokú döntés meghozatala, ellenőrzés esetén az észrevétel benyújtására nyitva álló határidő letelte előtt tudomása volt, azonban azt az adóhatóság felhívása ellenére nem terjesztette elő. [Air. 127. § (4)-(6) bekezdés és 129. § (2)-(5) bekezdés]

Az adóellenőrzések gyakran több adómegállapítási időszakot és/vagy több adó – és támogatásnemet érintenek. Ha a jogorvoslati kérelemmel megtámadott döntés részben jogszabálysértő, és ezért új eljárásra utasításnak van helye, a jogorvoslati kérelmet elbíráló felettes szerv - ha az ügy körülményei ezt lehetővé teszik - csak a jogszabálysértő megállapítások tekintetében rendeli el az új eljárást, egyebekben a döntést helyben hagyja vagy megváltoztatja. Ez utóbbi - vagyis a helyben hagyott, illetve megváltoztatott - megállapítások a közléssel véglegessé válnak. [Air. 129. § (1) bekezdés]

A fellebbezési eljárás során hozott döntést a fellebbezővel és mindazokkal, akikkel az elsőfokú döntést közölték, az első fokon eljáró adóhatóság útján írásban kell közölni. [Air. 127. § (7) bekezdés]

▪ **Végrehajtási kifogás**

A végrehajtási kifogás a végrehajtási eljárásban igénybe vehető speciális jogorvoslati lehetőség.

A végrehajtási eljárás során az adóhatóság törvénysértő intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása ellen az adós, a behajtást kérő, a behajtást kérő hatóság, továbbá az, akinek a végrehajtás jogát vagy jogos érdekét sérti - a sérelmezett intézkedés vagy az intézkedés elmaradásának a tudomására jutásától számított 15 napon belül - a végrehajtást foganatosító elsőfokú adóhatóságnál végrehajtási kifogást terjeszthet elő. A végrehajtási kifogásban meg kell jelölni a sérelmezett intézkedést és azt, hogy a kifogást előterjesztő az intézkedés megsemmisítését vagy megváltoztatását milyen okból kívánja. Ha a 15 napos határidő megtartásában a végrehajtási kifogást előterjesztő akadályoztatva volt, és ezt a ténytet a végrehajtási kifogással egyidejűleg benyújtott igazolási kérelmében igazolja, a jogorvoslati határidőbe az akadályoztatás időtartama nem számít bele. A végrehajtási kifogás előterjesztésére megállapított határidő elmulasztásával kapcsolatos igazolási kérelmet a végrehajtást foganatosító adóhatóság bírálja el. A végrehajtási kifogást a sérelmezett intézkedés vagy annak elmaradásától számított legfeljebb 6 hónapon belül lehet előterjeszteni. Az elkészített, a nem a jogosulttól származó, valamint az intézkedés megsemmisítésének vagy megváltoztatásának okát nem tartalmazó végrehajtási kifogást tartalmazó kérelmet az elsőfokú adóhatóság visszautasítja. [az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló 2017. évi CLIII. törvény (továbbiakban: Avt.) 24-25. §-a]

A végrehajtási kifogás benyújtására tehát a jogszabály egy szubjektív (15 nap), valamint egy objektív (6 hónap) határidőt biztosít. A 6 hónapos határidő jogvesztő, elmulasztása esetén igazolási kérelem előterjesztésének sincs helye.

Az elkészt – azaz a 15 napon túl, de 6 hónapon belül benyújtott – végrehajtási kifogást tartalmazó kérelmet az elsőfokú adóhatóság visszautasítja, kivéve, ha a kifogással egyidejűleg a kérelmező a késedelmet igazolja. Az igazolási kérelemről az adóhatóság külön végzésben dönt.

A végrehajtást foganatosító adóhatóság a benyújtott végrehajtási kifogást az ügy összes iratával együtt annak beérkezésétől számított 15 napon belül felterjeszti a felettes adóhatósághoz, kivéve, ha a végrehajtást foganatosító adóhatóság a kifogásban foglaltaknak helyt ad, amelyről a végrehajtási kifogás előterjesztőjét tájékoztatja. A végrehajtási kifogásról a végrehajtást foganatosító adóhatóság felettes szerve 15 napon belül dönt. A felettes szerv a megtámadott intézkedést helybenhagyja, megváltoztatja, megsemmisíti vagy az adóhatóságot – az intézkedés jellegéhez viszonyítottan megfelelő határidő tűzésével – az elmulasztott intézkedés megtételére kötelezi. [Avt. 26. § (1)-(3) bekezdés]

A végrehajtási kifogásnak - az árverés kitűzését követően benyújtott, az árverés kitűzésének jogszerűségét vitató, első alkalommal benyújtott végrehajtási kifogás kivételével - **a további végrehajtási cselekményekre nincs halasztó hatálya**, a lefoglalt vagyontárgy értékesítése iránt azonban csak az érintett vagyontárgy foglalásával, becsértékének megállapításával szemben benyújtott végrehajtási kifogás végleges elbírálását követően lehet intézkedni. [Avt. 27. §-a]

A felettes szerv végrehajtási kifogást elbíráló döntésével szemben fellebbezésnek van helye.

▪ **Felügyeleti intézkedés**

A felügyeleti intézkedés intézménye ún. rendkívüli jogorvoslati eszköz, amelynek célja egyrészt az adóhatósági működés törvényességének biztosítása, másrészt pedig annak lehetővé tétele, hogy az adózó ne essen el az érdemi jogorvoslat lehetőségétől abban az esetben sem, ha a fellebbezésre nyitva álló határidőt elmulasztotta.

Felügyeleti intézkedés megtételének csak az ügy érdemére kiható eljárásjogi, illetve anyagi jogi jogszabálysértés esetén van helye.

A felügyeleti intézkedés iránti kérelem illetékköteles.

A felettes adóhatóság kérelemre vagy hivatalból, az adópolitikáért felelős miniszter, illetve az állami adó- és vámhatóságot irányító miniszter hivatalból felügyeleti intézkedést tesz, ha az ügyben eljáró adóhatóság határozata, önálló fellebbezéssel megtámadható végzése (intézkedése) jogszabálysértő, vagy a határozat, az önálló fellebbezéssel megtámadható végzés meghozatalára (intézkedésre) jogszabálysértő módon nem került sor. [Air. 128. § (1) bekezdés]

Felügyeleti intézkedés iránti kérelem egy alkalommal, a döntés véglegessé válásától számított egy éven belül nyújtható be. A határidő jogvesztő, elmulasztása esetén igazolási kérelem előterjesztésének nincs helye. Az elkészt kérelmet a felettes adóhatóság visszautasítja. Nincs helye felügyeleti intézkedés iránti kérelemnek, ha az adózó feltételes adóbírság kedvezményt vett igénybe. [Air. 128. § (2) bekezdés]

A felettes adóhatóság, az adópolitikáért felelős miniszter, illetve az állami adó- és vámhatóságot irányító miniszter nem tehet felügyeleti intézkedést, ha az adóhatóság döntését, illetve döntésrészét közigazgatási bíróság már elbírálta. A felettes adóhatóság a felügyeleti intézkedés iránti kérelmet visszautasíthatja, ha a döntés ellen közigazgatási per van folyamatban. [Air. 128. § (4) és (8) bekezdés]

Az adópolitikáért felelős miniszter, illetve az állami adó- és vámhatóságot irányító miniszter abban az esetben jár el, ha a felettes adóhatóság az ügyben már döntést hozott.

Felügyeleti intézkedés iránti kérelem az adópolitikáért felelős miniszterhez, illetve az állami adó- és vámhatóságot irányító miniszterhez nem nyújtható be, a kérelmet az adópolitikáért felelős miniszter, illetve az állami adó- és vámhatóságot irányító miniszter, vagy ha a kérelmet az adóhatóságnál nyújtották be, az adóhatóság – a felterjesztés mellőzésével – visszautasítja. [Air. 128. § (3) és (7) bekezdés]

Az adóhatóság a felettes adóhatóság, az adópolitikáért felelős miniszter, illetve az állami adó- és vámhatóságot irányító miniszter erre irányuló felhívásától számított tizenöt napon belül köteles az iratokat felterjeszteni. Az utólagos adómegállapítással kapcsolatban benyújtott felügyeleti intézkedés iránti kérelem elbírálása esetén az ügyintézési határidő az iratoknak a felügyeleti szervhez történő beérkezését követő naptól számított hatvan nap, kivéve, ha az eljáró szerv a kérelmet visszautasítja. Az ügyintézési határidő különösen indokolt esetben egy alkalommal, harminc nappal meghosszabbítható, melyről az adózót értesíteni kell. [Air. 50. § (2) bekezdés és 128. § (5)-(6) bekezdés]

A felettes adóhatóság a felügyeleti intézkedést mellőzi, ha jogszabálysértést nem állapít meg. A felügyeleti intézkedés iránti kérelem visszautasításáról a felettes adóhatóság, az adópolitikáért felelős miniszter, illetve az állami adó- és vámhatóságot irányító miniszter, a felügyeleti intézkedés mellőzéséről a felettes adóhatóság az adózót döntés meghozatala nélkül értesíti. [Air. 128. § (8) bekezdés]

A felettes adóhatóság, az adópolitikáért felelős miniszter, illetve az állami adó- és vámhatóságot irányító miniszter a jogszabálysértő döntést megváltoztatja, megsemmisíti, szükség esetén új eljárás lefolytatását rendeli el, vagy az elsőfokú adóhatóságot eljárás lefolytatására utasítja. A felettes adóhatóság, az adópolitikáért felelős miniszter, illetve az állami adó- és vámhatóságot irányító miniszter a felügyeleti intézkedésről döntést hoz. [Air. 128. § (9) bekezdés]

Felügyeleti intézkedés keretében nem hozható olyan döntés, amely az adókötelezettséget, az adó alapját, az adó összegét, a költségvetési támogatás alapját, összegét az adózó terhére változtatja meg. Ha a felettes adóhatóság vagy az adópolitikáért felelős miniszter, illetve az állami adó- és vámhatóságot irányító miniszter megállapítása szerint a felülvizsgált határozat súlyosításának lenne helye, akkor a jogszabálysértő határozatot megsemmisíti, és új eljárás lefolytatását rendeli el. [Air. 128. § (10) bekezdés]

▪ **Közigazgatási per**

Az adózó – az önálló fellebbezéssel nem támadható végzések kivételével – a véglegessé vált döntés ellen indíthat közigazgatási pert. Fellebbezéssel támadható döntés esetén közigazgatási per akkor indítható, ha az arra jogosultak valamelyike fellebbezett és a fellebbezést elbírálták. Az adóhatósági döntés elleni közigazgatási perben egyezségnek nincs helye. [Air. 130. § (1) és (3) bekezdés]

A közigazgatási per indítására vonatkozó szabályokat a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény tartalmazza.

Formanyomtatványok:

A jogorvoslati eljárások tekintetében formanyomtatvány nincs rendszeresítve, tekintettel arra, hogy ezen eljárásokban is érvényesül a tartalom szerinti elbírálás alapelve.

Űrlapok:

A jogorvoslattal (pl. fellebbezés) kapcsolatos beadványok – elektronikus úton – az Általános Célú Kérelem Űrlap (ún. e-Papír) útján nyújthatóak be. Az e-Papír szolgáltatással kapcsolatos részletes tájékoztató az alábbi weblapon érhető el: <https://epapir.gov.hu/>

A NAV bírósági úton támadható döntéseivel, intézkedéseivel szembeni keresetek benyújtására a NAVKPER2 űrlap alkalmazandó.